

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU

**o komisyjnym projekcie uchwały w sprawie
ustanowienia Dnia Pamięci Prezydenta
Gabriela Narutowicza (druk nr 2012)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu skierował w dniu 24 listopada 2025 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2025 r.

wnosi:

Wysoki Sejm podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 3 grudnia 2025 r.

Sprawozdawca

(-) Daria Gosek-Popiołek

Przewodniczący Komisji

(-) Piotr Adamowicz

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ... 2025 r.

w sprawie ustanowienia Dnia Pamięci Prezydenta Gabriela Narutowicza

Pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Gabriel Narutowicz zginął 16 grudnia 1922 roku z rąk nacjonalistycznego fanatyka. Wydarzyło się to w atmosferze ostrego konfliktu politycznego. Krytycy nowo wybranego prezydenta w większości wywodzący się ze środowisk narodowców dawali wówczas wyraz swemu sprzeciwowi w stopniu przekraczającym granice demokratycznej debaty.

Prezydent Gabriel Narutowicz był wielkim patriotą, wybitnym przedstawicielem polskiej inteligencji, wywodzącym się z rodziny o szlacheckich i powstańczych tradycjach. Skończył politechnikę w Szwajcarii i tam rozwinął karierę zawodową. Był inżynierem i profesorem na Uniwersytecie w Zurychu, autorem wielu projektów industrialnych we Francji i w Szwajcarii. Wspierał Polaków na emigracji i angażował się w działalność organizacji w Szwajcarii zabiegających o odzyskanie przez Polskę niepodległości. W 1919 roku porzucił Szwajcarię i wygodne, zamożne życie na rzecz budowy nowej Polski. Wrócił do kraju i wkrótce został ministrem w rządach Rzeczypospolitej – najpierw ministrem robót publicznych, potem ministrem spraw zagranicznych. W grudniu 1922 roku został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe na stanowisko prezydenta. Spotkało się to z gwałtownym sprzeciwem znaczącej części sceny politycznej, który przerodził się w nagonkę na legalnie wybranego prezydenta. Organizowano demonstracje, które przekształciły się w zamieszki uliczne, a w prasie pojawiały się szkalujące prezydenta artykuły.

Śmierć pierwszego prezydenta niewątpliwie była efektem toczącego się wówczas sporu politycznego, podczas którego rozbudzone zostały negatywne emocje – merytoryczny dyskurs zastąpiła nienawiść.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia dzień 16 grudnia Dniem Pamięci Prezydenta Gabriela Narutowicza w celu upamiętnienia Jego postaci oraz ku przestrodze, że język pogardy oraz uporczywe eskalowanie nienawiści i przemocy w debacie publicznej prowadzą do tragedii.